

Grundlovens § 88 fastsætter jo, at enhver vaabenfør Mand er forpligtet til at deltage med sin Person i Fædrelandets Forsvar efter de særlige Regler, som Loven foreskriver. Denne Paragraf gaar igen i alle de Forfatninger, alle de Grundlove, vi har haft. Baade Grundloven af 1849, § 95, den reviderede Grundlov af 1866, § 90, og Grundloven af 1915 og 1920, § 88, indeholder Bestemmelsen om den almindelige Værnepligt, og naar vi nu ved, med hvilken Værme man navnlig fra den nuværende radikale og socialdemokratiske Oppositions Side kæmpede for Grundloven af 1915, saa forekommer det jo noget forbavsende, at man baade i 1915 og senere i 1920 aldeles ikke tog Hensyn til, at denne Paragraf stod i Grundloven. Grundloven af 1915 indeholdt denne Paragraf, og det ærede Medlem Hr. Borgbjerg ledsagede denne Grundlov med en Salme, idet han begyndte med at sige: „Hvad skal jeg sige, mine Ord vil ikke meget sige“. Nu kunde man jo tænke sig, at det var, fordi man ventede, at denne Grundlov skulde have en kort Levetid; men jeg maa dog gøre opmærksom paa, at denne Salme var aldeles ingen Begravelsessalme, det var en virkelig Hyldest til den nye Grundlov, som det ærede Medlem ønskede en lang Levetid. 5 Aar efter blev Grundloven atter taget op til Revision, og da kunde den almindelige Værnepligt være blevet taget op til Belysning og Afskaffelse i Grundloven, men det gjorde man ikke. Nu rejser man derimod Spørgsmaalet og kræver en særlig Folkeafstemning i den Anledning. Det er ganske upaakrævet, og det er efter min Mening kun et ganske almindeligt politisk Paradennummer. Hvis man virkelig vil have haft Spørgsmaalet om den almindelige Værnepligt rejst og vil have en Folkeafstemning derom, saa maa det være en Folkeafstemning i Forbindelse med en Grundlovsforandring. Det kan jo ikke nytte, at man i en Lov fastsætter, at den almindelige Værnepligt skal afskaffes, for der findes en Grundlovsparagraf om den, og efter min Formening skal den ogsaa blive staaende. Vi kan vedtage meget i dette Ting, men det er givet, at i enhver moderne Stat vil man i sidste Instans forlange den almindelige Værnepligts Indførelse. Enhver moderne Stat vil, naar den ser sig truet, naar den ser sit Liv i Fare, ganske simpelt benytte den Bestemmelse, som, hvad enten den er skrevet eller ikke skrevet, maa være en Grundlov i ethvert Land, at enhver vaabenfør Mand skal, hvis det er nødvendigt, bære Vaaben for Landets Forsvar. Det er

derfor ganske upaakrævet og i og for sig ganske ligegyldigt, om vi ved en Lov bestemmer, at den almindelige Værnepligt skal ophæves, for den vil blive gjort effektiv i det Øjeblik, det er nødvendigt. Selv en Forsvarsminister af politisk Opfattelse som det ærede Medlem Hr. P. Munch vilde, hvis — jeg vil ikke haabe det hverken for Hr. P. Munchs egen Skyld eller allermindest selvfølgelig for Danmarks Skyld — man skulde komme i en saadan vanskelig Situation som den, vi har været i under Krigen, eller maaske i en endnu farligere Situation, hvad enten der staaer en Grundlovsparagraf om den almindelige Værnepligt eller ej, ikke blot udskrive de 180 000 Mand til Krigstjeneste, som nu blev udskrevet, men endnu flere, maaske alle dem, som overhovedet kunde bruges til Krigstjeneste, thi hverken Hr. P. Munch eller nogen anden vil være i Stand til at komme udenom den almindelige Værnepligt. Derfor er det efter min Mening ikke blot ganske nyttigt, men godt og klart, at det er blevet fastslaaet i Grundloven og bliver staaende, at enhver vaabenfør Mand med sin Person er forpligtet til at bidrage til Fædrelandets Forsvar. Det vil følge, som en Socialdemokrat har udtrykt det, med egen indre, jernhaard Nødvendighed, at den almindelige Værnepligt gælder for enhver moderne Stat, thi den staaer i uløselig Forbindelse med Folkefriheden. Det var den borgerlige franske Revolution, der rejste den almindelige Værnepligt netop for at bevare et frit Borgersamfund mod Overfald og Krænkelser af en fremmed Magt. Derfor er en Folkeafstemning ganske unyttig og upaakrævet og vil bl. a. af den Grund være unyttig, at den ikke vil kunne ophæve Grundlovsparagraffen, som bestemmer den almindelige Værnepligt, og derfor anser jeg det Forslag kun for et ganske almindeligt politisk Paradennummer.

Med Hensyn til selve Værnepligtens Gennemførelse bliver det selvfølgelig den ansvarlige Statsmyndighed, som bestemmer, i hvilket Omfang den skal gælde, om der skal udskrives $\frac{1}{4}$, Halvdelen eller mere eller mindre, men det har jo intet at gøre med den almindelige Værnepligts Afskaffelse, det er Spørgsmaalet om, hvad man skal forlange, hvad Statsmagten skønner nødvendigt til Landets Forsvar. Derfor kan man heller ikke til Fordel for dem, som maaske er inde under Værnepligten, kræve, at der skal ydes noget særligt af dem, der bliver fri, fordi det bliver den ansvarlige Statsmyndighed, der maa bestemme, i hvilket Omfang Værnepligten skal udøves.